

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Індустріальні парки є рушієм локального розвитку, інструментом залучення інвестицій в економіку, налагодження нових інноваційних і конкурентних виробництв, підвищення інвестиційного іміджу та зростання економічної спроможності території, що дозволяє: підвищити якість, технологічність та інноваційність виробничої культури території, знизити рівень безробіття та покращення рівня життя населення відповідних територіальних громад, вирішити питання екологізації, а також розширити бюджетоутворюючу базу.

За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України станом на 07.09. 2017 року до Реєстру індустріальних (промислових) парків внесено 26 індустріальних парків, 5 із них територіально локалізовані у Львівській області: «Львівський індустріальний парк «Рясне-2», Яворівський індустріальний парк, Кам'янка-Бузький індустріальний парк, Новороздільський індустріальний парк, Індустріальний парк «СІГМА Парк Яричів». Розвиток індустріальних парків є одним із пріоритетних інструментів стратегічного розвитку області. Зокрема, Стратегією розвитку Львівської області до 2020 року розвиток індустріальних парків розглядається як необхідна форма залучення інвестицій у промислове виробництво, механізм покращення його галузевої структури, а також можливість підвищити якість життя населення та покращити стан навколишнього природного середовища.

Аналіз концепцій розвитку індустріальних парків Львівської області дозволяє виділити наступне. Зокрема, очікувані результати функціонування індустріальних парків істотно впливатимуть як на локальний рівень, так і на розвиток регіону загалом. Ефективність функціонування даних просторових форм організації ділової активності в регіоні розглядається з позиції:

1. Економічної ефективності: підвищення ділової активності регіону, покращення інвестиційного клімату, збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, підключення економічного потенціалу регіону до міжнародних ланцюгів створення доданої вартості, розвиток нових конкурентоспроможних кластерів та галузей;

2. Соціальної ефективності: підвищення рівня зайнятості населення в результаті створення нових робочих місць, підвищення життєвого рівня населення внаслідок зростання трудових доходів, розвиток спортивно-оздоровчої інфраструктури, додаткове працевлаштування випускників навчальних закладів різних рівнів акредитації та створення бази професійного навчання, проходження виробничої практики та підвищення кваліфікації профільних груп населення;

3. Науково-технічної: розвиток інноваційного підприємництва, комерціалізація вітчизняних науково-технічних розробок, забезпечення надходження промислово-фінансових ресурсів у розвиток економічного потенціалу регіону;

4. Екологічна: розвиток екологічно безпечних виробництв та створення додаткових передумов для подальшої рекультиваци та використання для промислових потреб територій колишніх сірчаних виробництв.

Розвиток індустріальних парків у Львівській області може стати істотним поштовхом до виникнення нових точок економічного зростання територіальних громад.

На сьогодні до практичної реалізації проектів розвитку індустріальних парків дійшов проект розвитку індустріального парку у Новому Роздолі.

Результатом функціонування Новороздільського індустріального парку після виходу на повну планову потужність стануть сукупні річні надходження до бюджетів на фондах усіх рівнів 63 млн.грн, у тому числі до місцевого бюджету - понад 10 млн. грн (для довідки: доходи місцевого бюджету м. Новий Розділ на 2016 рік визначені на рівні 178339,8 тис. грн.), а сукупні надходження впродовж життєвого циклу парку - понад 1.500 млн. грн.

Концепцією створення Новороздільського індустріального парку передбачене створення понад 1000 робочих місць у галузях з високим потенціалом інноваційного розвитку та зростання доданої вартості (для довідки: кількість найманих працівників на підприємствах м. Новий Розділ на початок 2016 року складала 2347 осіб). Слід наголосити, що розвиток Новороздільського індустріального парку окрім соціально-економічних ефектів несе ряд екологічних переваг для розвитку регіону. Як відомо, індустріальний парк є першим в Україні за розмірами проектом екологічно орієнтованого промислового парку на колишніх територіях промисловості (brownfield). Зокрема, територія Роздільського державного гірничо-хімічного підприємства «Сірка», в межах якої планується локалізація парку вже частково рекультивована, а спеціалізація майбутнього індустріального парку на виробництві екошадних матеріалів, продукції та технологій (ізоляційних матеріалів, енергоощадних котлів, виробництво продукції природного походження: біокосметика, біохімія, безфосфатні миючі засоби, переробки електронного та електричного обладнання тощо) не лише зменшуватиме сумарний вплив промисловості на навколишнє середовище, але й сприятиме прискореному впровадженню ряду зобов'язань та директив ЄС щодо екологізації.

На сьогодні розбудова Новороздільського індустріального парку обмежилась завершенням рекультиваци виділеної під індустріальний парк ділянки, розробкою концепції Новороздільського індустріального парку, бізнес-плану та напрацюванням проектно-кошторисної документації побудови інженерних мереж парку та дорожньої інфраструктури.

Початок будівництва Індустріального парку «Рясне-2» гальмується у зв'язку із спірними питаннями щодо власності та законності продажу понад 23 га землі інвестору під будівництво індустріального парку, а також питання справедливої компенсації вартості земель громаді Рясне-Руська або її територіальній реституції. Неузгодженості

земельного питання виникли у зв'язку із неузгодженістю правового статусу та юрисдикцією земель між Львівською міською радою та Рясне-Руською сільською радою, а саме законністю віднесення земельної ділянки запасу Рясне-Руської сільської ради сільськогосподарського призначення у комунальну власність територіальної громади Львова, а згодом виведення даних земель у правовий статус земель промисловості, транспорту, енергетики, оборони та іншого призначення та продаж **за заниженою вартістю на користь третіх осіб.**

Використання потенціалу розвитку індустріальних парків, як перспективної просторової форми організації ділової активної, що сприяє зростанню фінансово-економічної самодостатності територіальних громад, вимагає здійснення ряду законодавчих та інституційних кроків. Насамперед це питання налагодження механізму державно-приватного партнерства та залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів для розбудови індустріальних парків, транспортної та технологічної інфраструктури, просторово обґрунтованого включення комплексу індустріального парку до існуючої господарської та містобудівної системи територіальних громад; чіткого визначення критеріїв пріоритетності інвестування територій у відповідності до рівня їх соціально-економічного розвитку та здатності генерувати нові ареали економічного зростання. Важливим є також розробка єдиного нормативно-правового поля та операційної системи надання бюджетних пільг та інших податкових преференцій суб'єктам господарювання в індустріальних парках із чітким зазначенням джерел та бюджетного покриття прогнозованих відшкодувань, що гарантує інвесторам виконання обов'язків держави щодо стимулювання розвитку індустріальних парків на відповідних територіях.

Успішний розвиток системи індустріальних парків слід також пов'язувати із розвитком системи фахового навчання та вдосконалення професійних навичок працівників органів місцевого самоврядування у сфері управління інвестиційною діяльністю для їх активнішого включення у процеси формування апікацій на отримання донорського фінансування, використання фінансових механізмів фонду регіонального розвитку, підготовку інвестиційних пропозицій та формування бізнес-планів розвитку індустріальних парків у відповідних територіальних громадах

З метою забезпечення ефективного використання простору територіальних громад та нарощення їх економічного потенціалу необхідно ще раз детально прорахувати доцільність географічної локалізації індустріальних парків. Відомо, що будівництво останніх на, так званих, чистих землях (підхід Greenfield), має істотні переваги щодо вільного архітектурно-планувального вирішення індустріального парку, однак, нове будівництво об'єктів індустріального парку без наявної мережної інфраструктури значно розтягує у часі цикл налагодження кінцевого виробництва та потребує чіткого узгодження та вироблення схем забезпечення інфраструктурних потреб великої кількості прогнозованих учасників парку. З іншого боку, територіальне планування розвитку індустріальних парків на базі старих виробничих потужностей (підхід Brownfield) економить інвестиційні ресурси на розбудову інженерно-транспортної інфраструктури, однак не завжди відповідає вимогам інвесторів щодо якості та енергоефективності.

Оцінка доцільності створення та розвитку індустріальних парків на відповідних територіях вимагає розробки механізму громадського-державного моніторингу діяльності індустріальних парків на предмет ефективності використання землі та оцінки реального вкладу останніх у розвиток територій, що дозволяє коригувати розвиток даних просторових форм організації ділової активності у найбільш ефективний спосіб як для інвестора, так і для держави.